

PRAWO KARNE MATERIALNE **ANALIZA USTAW**

Łukasz Rosiak

Ustawy opisane w zbiorze:

- kodeks karny,**
- kodeks wykroczeń,**
- kodeks karny skarbowy,**
- o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.**

Warszawa, 27 grudnia 2016 r.

Skróty ustaw opisanych w opracowaniu:

k.k. - kodeks karny¹;

k.w. - kodeks wykroczeń²;

k.k.s. - kodeks karny skarbowy³;

u.o.p.z. - ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary⁴.

Skróty ustaw wzamiankowanych w opracowaniu:

k.k.w. - kodeks karny wykonawczy⁵;

k.p.k. - kodeks postępowania karnego⁶;

k.s.h. - kodeks spółek handlowych⁷.

SPIS TREŚCI:

<u>Oznaczenie analizowanego aktu normatywnego:</u>	<u>Umiejscowienie w zbiorze:</u>
k.k.	strony od 4 do 118
k.w.	strony od 119 do 157
k.k.s.	strony od 158 do 231
u.o.p.z.	strony od 232 do 241

Stan prawny (aktualny na dzień):

k.k, k.k.s., u.o.p.z. – 10 grudnia 2016 r.

k.w. - 11 grudnia 2016 r.

1 Ustawa kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r., tekst pierwotny: Dz. U. Nr 88, poz. 553, tekst jednolity z dnia 5 lipca 2016, Dz.U. z 2016 r. poz. 1137.

2 Ustawa kodeks wykroczeń z dnia 20 maja 1971 r., tekst pierwotny: Dz.U. Nr 12, poz. 114, tekst jednolity z dnia 3 lipca 2015 r., Dz.U. z 2015 r. poz. 1094.

3 Kodeks karny skarbowy z dnia 10 września 1999 r., tekst pierwotny: Dz.U. Nr 83, poz. 930, tekst jednolity z dnia 27 listopada 2012 r., Dz. U. z 2013 r., poz. 186.

4 Ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary z dnia 28 października 2002 r., tekst pierwotny: Dz. U. Nr 197, poz. 1661, tekst jednolity z dnia 8 września 2016 r.

5 Ustawa kodeks karny wykonawczy z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.).

6 Ustawa kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r., tekst pierwotny: Dz.U. Nr 89, poz. 555, tekst jednolity z dnia 16 września 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1749).

7 Ustawa kodeks spółek handlowych z dnia 15 września 2000 r., tekst pierwotny: Dz.U. Nr 94, poz. 1037, tekst jednolity z dnia 15 września 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1578).

S Ł O W O W S T Ę P N E

Szanowni Państwo,

Niniejsze opracowanie stanowi zestawienie czterech - niezwykle istotnych z zakresu prawa karnego materialnego - aktów normatywnych.

Intencją kompilacji pozostaje umożliwienie optymalnego przeanalizowania elementów ważnych z punktu widzenia powtórzenia materiału przed egzaminem, kolokwium czy testem ze sfery przedmiotowej tematyki.

Należy wskazać, iż każdy artykuł ujęty w czterech zaprezentowanych ustawach otrzymał przygotowany przez autora opis pozwalający na wprowadzenie do omawianego zagadnienia. Jednocześnie zaś sama wizualizacja danego przepisu (jego rozmieszczenie, podział, podkreślenia) pozwala na skuteczniejsze zapoznanie się z daną jednostką redakcyjną aktu prawnego.

Zastosowane zaś w niniejszym opracowaniu podkreślenia służą zaakcentowaniu istotnych elementów, które w toku szybkiego czytania mogłoby ulec przeoczeniu. W celu łatwiejszego wychwycenia ważnych treści poszczególnych aktów normatywnych słowo "Sąd" (oraz np. "Sądowy/Sądowym") zapisano każdorazowo z dużej litery.

Uwypuklenia wymaga też fakt, iż przy każdym akcie normatywnym (posiadającym określenie wyrażeń ustawowych⁸) już na wstępnej fazie analizy materii pojawia się słowniczek (przedstawiony w formie odpowiednio ukształtowanej tabeli w celu łatwiejszego przyswojenia materii).

W niniejszym zestawieniu brak jest przepisów oznaczonych jako "uchylone", z uwagi na okoliczność, iż nie występują one w aktualnym porządku prawnym.

Warto również wskazać, że źródłami prawa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej są jedynie akty normatywne określone w art. 87 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Oficjalne zaś teksty aktów prawnych dostępne są w organie promulgacyjnym – Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej⁹.

Niniejsze opracowanie jest aktualne na 10/11 (w zależności od aktu prawnego) grudnia 2016 r. (wydanie zaś następuje 27 grudnia 2016 r.), niemniej autor nie ponosi odpowiedzialności za skutki działań podjętych w oparciu o dane zawarte w przedmiotowym opracowaniu.

Łączę wyrazy szacunku,

Łukasz Rosiak

Ustawa kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r.

Tekst pierwotny: Dz. U. Nr 88, poz. 553.

Tekst jednolity z dnia 5 lipca 2016, Dz.U. z 2016 r. poz. 1137.

⁸ W niniejszym opracowaniu słowniczek zawiera k.k., k.w., k.k.s. U.o.p.z. nie zawiera zaś określenia wyrażeń ustawowych.

⁹ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, <http://www.dziennikustaw.gov.pl/> [dostęp: 21 grudnia 2016 r.].

Na wstępie analizy niniejszej ustaw warto wskazać jej systematykę.

Mianowicie kodeks karny składa się z trzech części

(ogólnej, szczególnej – nie mylić ze szczegółową występującą na tle kodeksu cywilnego, wojskowej).

Część ogólna kodeksu karnego liczy 16 rozdziałów, część szczególna – 22 rozdziały, część wojskowa – 7 rozdziałów.

Część ogólna kodeksu karnego składa się z następujących rozdziałów:

- zasady odpowiedzialności karnej (I¹⁰, art. 1 k.k. – art. 12 k.k.);
- formy popełnienia przestępstwa (II, art. 13 k.k. – art. 24 k.k.);
- wyłączenie odpowiedzialności karnej (III, art. 25 k.k. - art. 31 k.k.);
- kary (IV, art. 32 k.k. - 38 k.k.);
- środki karne (V, art. 39 k.k. - art. 43c k.k.);
- przepadek i środki kompensacyjne (Va, art. 44 k.k. - art. 47 k.k.);
- zasady wymiaru kary i środków karnych (VI, art. 53 k.k. - art. 63 k.k.);
- powrót do przestępstwa (VII, art. 64 k.k. - art. 65 k.k.);
- środki związane z poddaniem sprawcy próbie (VIII, art. 66 k.k. - art. 84 k.k.);
- zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych (IX, art. 85 k.k. - art. 91 k.k.);
- środki zabezpieczające (X, art. 93a k.k. - art. 99 k.k.);
- przedawnienie (XI, art. 101 k.k. - art. art. 105 k.k.);
- zatarcie skazania (XII, art. 106 k.k. - art. 108 k.k.);
- odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą (XIII, art. 109 k.k. - art. 114a k.k.);
- objaśnienie wyrażeń ustawowych (XIV, art. 115 k.k.);
- stosunek do ustaw szczególnych (XV, art. 116 k.k.).

Część szczególna kodeksu karnego składa się z następujących rozdziałów:

- przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne (XVI, art. 117 k.k. - art. 123c k.k.);
- przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (XVII, art. 127 k.k. - art. 139 k.k.);
- przestępstwa przeciwko obronności (XVIII, art. 140 k.k. - art. 147 k.k.);
- przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (XIX, art. 148 k.k. - art. 162 k.k.);
- przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu (XX, art. 163 k.k. - art. 172 k.k.);
- przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (XXI, art. 173 k.k. - art. 180a k.k.);
- przestępstwa przeciwko środowisku (XXII, art. 181 k.k. - art. 188 k.k.);
- przestępstwa przeciwko wolności (XXIII, art. 189 k.k. - 193 k.k.);
- przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania (XXIV, art. 194 k.k. - art. 196 k.k.);
- przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (XXV, art. 197 k.k. - art. 204 k.k.);
- przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (XXVI, art. 206 k.k. - art. 211a k.k.);
- przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej (XXVII, art. 212 k.k. - art. 217a k.k.);
- przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową (XXVIII, art. 218 k.k. - art. 221 k.k.);
- przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego (XXIX, art. 222 k.k. - art. 231b k.k.);
- przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości (XXX, art. 232 k.k. - art. 247a k.k.);
- przestępstwa przeciwko wyborom i referendum (XXXI, art. 248 k.k. - art. 251 k.k.);
- przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu (XXXII, art. 252 k.k. - art. 264a k.k.);

10 W nawiasach zawarto oznaczenie rozdziałów a następnie zakres artykułów. W numeracji końcowej pominięto przepisy uchylone.

- przestępstwa przeciwko ochronie informacji (XXXIII, art. 265 k.k. - art. 269b k.k.);
- przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów (XXXIV, art. 270 k.k. - art. 277 k.k.);
- przestępstwa przeciwko mieniu (XXXV, art. 278 k.k. - art. 295 k.k.);
- przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu (XXXVI, art. 296 k.k. - art. 309 k.k.);
- przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi (XXXVII, art. 310 k.k. - art. 316 k.k.);

Część wojskowa kodeksu karnego składa się z następujących rozdziałów:

- przepisy ogólne dotyczące żołnierzy (XXXVIII, art. 317 k.k. - 337 k.k.);
- przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej (XXXIX, art. 338 k.k. - art. 342 k.k.);
- przestępstwa przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej (XL, art. 343 k.k. - art. 349 k.k.);
- przestępstwa przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi (XLI, art. 350 k.k. - art. 353 k.k.);
- przestępstwa przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym (XLII, art. 354 k.k. - art. 355 k.k.);
- przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby (XLIII, art. 356 k.k. - art. 357 k.k.);
- przestępstwa przeciwko mieniu wojskowemu (XLIV, art. 358 k.k. - art. 363 k.k.).

Numerację kodeksu karnego liczy się od art. 1 k.k. do art. 363 k.k. (tytułowo 44 rozdziały, nominalnie 45 z uwagi na występowanie rozdziału Va).

Słowniczek wyrażeń ustawowych (art. 115 k.k.)

Czyn zabroniony (art. 115 § 1 k.k.) – zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej
Ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu (art. 115 § 2 k.k.) – przy jej ocenie Sąd bierze pod uwagę:
- rodzaj i charakter naruszonego dobra,
- rozmiar wyrządzonej lub grożącej szkody,
- sposób i okoliczności popełnienia czynu,
- wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków,
- postać zamiaru,
- motywację sprawcy,
- rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.
Przestępstwa podobne (art. 115 § 3 k.k.):
- przestępstwa należące do tego samego rodzaju;
- przestępstwa z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia;
- przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.
Określenie korzyści majątkowej lub osobistej (art. 115 § 4 k.k.):
- korzyść zarówno dla siebie jak i dla kogoś innego

Wysokość mienia znacznej wartości – mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200 000,00 zł (art. 115 § 5 k.k.).

Wysokość mienia wielkiej wartości – mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 1 000 000,00 zł (art. 115 § 6 k.k.).

Analogicznie do wysokości mienia znacznej i wielkiej wartości stosujemy nomenklaturę "**znacznej szkody**" i "**szkody w wielkich rozmiarach**" (art. 115 § 7 k.k.).

Należy wskazać, że **rzeczą ruchomą** (art. 115 § 9 k.k.) lub przedmiotem jest także:

- polski albo obcy pieniądz,
- lub inny środek płatniczy,
- oraz dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej albo zawierający obowiązek wypłaty:
  - kapitału,
  - odsetek,
  - udziału w zyskach
  - albo stwierdzenie uczestnictwa w spółce.

Młodocianym (art. 115 § 10 k.k.) jest:

- sprawca,
- który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat
- i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat.

Osobą najbliższą (art. 115 § 11 k.k.) jest:

- małżonek,
- wstępny,
- zstępny,
- rodzeństwo,
- powinowaty w tej samej linii lub stopniu,
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek,

- a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

Groźbą bezprawną (art. 115 § 12 k.k.) jest:

- zarówno groźba, o której mowa w art. 190,
- jak i groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego osoby najbliższej;

Nie stanowi groźby zapowiedź spowodowania postępowania karnego, jeżeli ma ona jedynie na celu ochronę prawa naruszonego przestępstwem.

Funkcjonariuszem publicznym (art. 115 § 13 k.k.) jest:

1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;

2) - poseł,

- senator,

- radny;

2a) poseł do Parlamentu Europejskiego;

3) - sędzia,

- ławnik,

- prokurator,

- funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego,

- notariusz,

- komornik,

- kurator sądowy,

- syndyk,

- nadzorca sądowy i zarządca,

- osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy;

4) osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, innego organu państwowego lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych;

5) osoba będąca pracownikiem organu kontroli państwowej lub organu kontroli samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe;

6) osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej;

7) funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej;

8) osoba pełniąca czynną służbę wojskową;

9) pracownik międzynarodowego trybunału karnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe.

Dokumentem (art. 115 § 14 k.k.) jest:

każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji,

z którym jest związane określone prawo,

albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa,

stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne.

Stała platforma jako statek wodny (art. 115 § 15 k.k.):

- w rozumieniu tego kodeksu za statek wodny uważa się także stałą platformę umieszczoną na szelfie kontynentalnym.

Stan nietrzeźwości (art. 115 § 16 k.k.) w rozumieniu tego kodeksu zachodzi, gdy:

- 1) zawartość alkoholu we krwi **przekracza 0,5 promila** albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub
- 2) zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza **przekracza 0,25 mg** albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

Żołnierzem (art. 115 § 17 k.k.) jest **osoba pełniąca czynną służbę wojskową**.

Rozkazem (art. 115 § 18 k.k.) jest

- **polecenie określonego działania lub zaniechania**

- wydane służbowo żołnierzowi przez przełożonego lub uprawnionego żołnierza starszego stopniem.

Osobą pełniącą funkcję publiczną (art. 115 § 19 k.k.) jest

- funkcjonariusz publiczny (art. 115 § 13 k.k.),
- członek organu samorządowego,
- osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe,
- a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą Rzeczpospolitą Polską umowę międzynarodową.

Przestępstwem o charakterze terrorystycznym (art. 115 § 20 k.k.) jest:

- czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

1) poważnego zastraszenia wielu osób,

2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,

3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej

- a także groźba popełnienia takiego czynu.

Występkiem o charakterze chuligańskim (art. 115 § 21 k.k.)

jest występki polegający na umyślnym zamachu na:

- zdrowie,
- na wolność,
- na cześć lub nietykalność cielesną,
- na bezpieczeństwo powszechne,
- na działalność instytucji państwowych lub samorządu terytorialnego,

- na porządek publiczny,
  - albo na umyślnym niszczeniu, uszkodzeniu lub czynieniu niezdatną do użytku cudzej rzeczy,
- jeżeli sprawca działa publicznie i bez powodu
- albo z oczywiste błałego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego.

Handlem ludźmi (art. 115 § 22 k.k.) jest:

- werbowanie,
- transport,
- dostarczanie,
- przekazywanie,
- przechowywanie
- lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:

1) przemocy lub groźby bezprawnej,

2) uprowadzenia,

3) podstęp,

4) wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,

5) nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,

6) udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą

w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w:

- prostytucji,
- pornografii
- lub innych formach seksualnego wykorzystania,
- w pracy lub usługach o charakterze przymusowym,
- w żebractwie, w niewolnictwie
- lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka

- albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy.

Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt 1-6.

Niewolnictwo (art. 115 § 23 k.k.) jest stanem zależności, w którym człowiek jest traktowany jak przedmiot własności.

*****

Koniec materiału próbnego

*****

O autorze:

Łukasz Rosiak

Prawnik z ukończoną aplikacją, zatrudniony w kancelarii adwokackiej. Absolwent prawa na Uniwersytecie Warszawskim. Obecnie doktorant prawa na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Adres e-mail: 88luker@gmail.com